

OBSAH

ÚVOD	15
POUŽITÉ ZKRATKY	19
ČÁST PRVNÍ	
VÝVOJ A PRÁVNÍ SYSTÉM V EVROPSKÉ UNII	23
KAPITOLA I.	
HISTORIE A GENEZE EVROPSKÉ INTEGRACE	25
1. Poválečné hospodářské integrační aktivity	25
1.1. Založení Evropských společenství	25
1.1.1. Evropské sdružení uhlí a oceli (ESUO)	26
1.1.2. Evropské hospodářské společenství (EHS)	27
1.1.3. EURATOM	29
1.2. Evropské sdružení volného obchodu (ESVO)	29
2. Politické integrační aktivity	31
2.1. Evropské obranné společenství (EOS)	31
2.2. Rada Evropy	32
2.3. Západoevropská unie (ZEU)	33
3. Rozšiřování a upevňování integrace	35
3.1. Širší politický kontext	35
3.2. Jednotný evropský akt	37
3.3. Schengenský systém	38
3.4. Smlouva o Evropské unii	38
3.5. Země střední a východní Evropy	40

KAPITOLA II.

INSTITUCIONÁLNÍ SYSTÉM EVROPSKÉ UNIE	43
1. Organizační a funkční aspekty EU	43
2. Instituce a orgány EU	45
3. Základní orgány EU	46
3.1. Evropská rada	46
3.2. Rada EU	47
3.3. Evropská komise	49
3.4. Evropský parlament	51
3.5. Evropský soudní dvůr	52
3.6. Evropský účetní dvůr	55
3.7. Evropská centrální banka	55
4. Další instituce Unie	56
4.1. Hospodářský a sociální výbor	56
4.2. Výbor regionů	56
4.3. Evropská investiční banka	57
4.4. Evropský ombudsman	57

KAPITOLA III.

ZÁKLADNÍ INFORMACE A INSTITUTY EVROPSKÉHO

PRÁVA	59
1. Společné a koordinované politiky	59
2. Hospodářská a měnová unie	61
3. Zásady subsidiarity, proporcionality a loajality	62
4. Čtyři základní svobody Společenství	64
4.1. Volný pohyb zboží	64
4.2. Volný pohyb služeb	65
4.3. Volný pohyb kapitálu	66
4.4. Volný pohyb osob, výjimky a kompenzační bezpečnostní opatření	66

KAPITOLA IV.

PRÁVO A PRÁVNÍ SYSTÉM V EVROPSKÉ UNII	75
1. Pojem evropské právo	75
2. Prameny komunitárního práva (práva ES)	78
2.1. Primární právo ES	80
2.2. Sekundární právo ES	80

2.2.1. Nařízení	80
2.2.2. Směrnice	81
2.2.3. Rozhodnutí	81
2.2.4. Doporučení a stanovisko	82
2.3. Mezinárodní smlouvy	83
2.4. Obecné právní zásady Společenství	84
2.5. Judikatura Evropského soudního dvora	86
3. Prameny unijního práva (práva EU)	87
3.1. Primární právo EU	87
3.2. Sekundární právo EU (právní akty třetího pilíře)	88
3.2.1. Rámcové rozhodnutí	89
3.2.2. Rozhodnutí (EU)	89
3.2.3. Společný postoj	90
3.2.4. Úmluvy	90
4. Původní nástroje třetího pilíře	92
Znázornění základních etap vývoje evropského práva	94
5. Institut posílená spolupráce (flexibilita)	95
5.1. Podstata a charakter posílené spolupráce	95
5.2. Obecné předpoklady pro posílenou spolupráci	97
5.3. Posílená spolupráce v prvním pilíři	99
5.4. Posílená spolupráce ve druhém pilíři	100
5.5. Posílená spolupráce ve třetím pilíři	100
5.6. Posílená spolupráce podle návrhu Ústavy EU	102
6. Tvorba evropského práva (legislativní proces)	104
Schéma standardní komunitární procedury	107

KAPITOLA V.

OCHRANA ZÁKLADNÍCH PRÁV V EVROPSKÉ UNII	109
1. Systém ochrany základních práv v EU	109
1.1. Geneze systému	109
1.2. Prameny základních práv v EU	114
2. Charta základních práv EU	117
2.1. Občanství Unie	117
2.2. Vypracování Charty	118
2.3. Obsah Charty	119
2.4. Právní dimenze Charty	120

ČÁST DRUHÁ	
EVROPSKÝ PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOSTI	
A PRÁVA	125
KAPITOLA VI.	
CÍL UNIE – PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOSTI	
A PRÁVA	127
1. Charakteristika prostoru svobody, bezpečnosti a práva ...	127
2. Navazující zásadní opatření EU	133
2.1. Vídeňský akční plán k Amsterdamu	133
2.2. Tampere	135
3. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v rámci Unie	138
3.1. Vymezení pojmu v evropském právu	138
3.2. Volný pohyb osob jako determinující faktor	140
KAPITOLA VII.	
KOMUNITÁRNÍ ÚPRAVA PROBLEMATIKY JUSTICE	
A VNITŘNÍCH VĚCÍ (PRVNÍ PILÍŘ)	145
1. Společná základní východiska	145
2. Výklad hlavy IV Smlouvy o založení ES	147
2.1. Realizační opatření	147
2.2. Azyl, přistěhovalectví a pobyt	149
2.3. Omezení působnosti hlavy IV	151
2.4. Soudní spolupráce v občanskoprávních věcech	151
2.5. Spolupráce správních orgánů	152
2.6. Přejídná úprava legislativních postupů	153
3. Úloha a pravomoci Soudního dvora	154
4. Zvláštnosti pro některé členské státy Evropské unie	156
4.1. Spojené království a Irsko	156
4.2. Dánsko	157
5. Společná azylová politika (dublinké standardy)	158
5.1. Vývoj azylové politiky k Dublinu	158
5.2. Nařízení ES k azylu stanovící kritéria pro určení státu ..	160
5.3. EURODAC	163
5.4. Otázky harmonizace standardů azylové politiky	165

KAPITOLA VIII.	
UNIJNÍ ÚPRAVA PROBLEMATIKY JUSTICE A VNITŘNÍCH	
VĚCÍ (TŘETÍ PILÍŘ)	167
1. Charakteristika unijní oblasti	167
1.1. Vstupní informace	167
1.2. Dopady Amsterodamské smlouvy	168
2. Výklad hlavy VI Smlouvy o EU	170
2.1. Základní cíle a postupy	170
2.2. Formy policejní spolupráce	171
2.3. Soudní spolupráce v trestních věcech	173
2.4. Působení na území jiného členského státu	175
2.5. Omezení působnosti hlavy VI	176
3. Právní nástroje a opatření	176
3.1. Právní akty třetího pilíře	176
3.2. Koordinační výbor	177
3.3. Role orgánů EU ve třetím pilíři	177
3.4. Příslušnost Evropského soudního dvora	178
4. Zvláštní případy rozhodnutí Rady	179
4.1. Spolupráce s třetími subjekty	179
5. Možnosti transferu přijetí právních aktů	180
<i>Schéma rozhodování v policejní a justiční oblasti</i>	182
<i>Schéma spolupráce v oblastech justice a vnitřních</i>	
<i>věcí</i>	183

KAPITOLA IX.	
ACQUIS JUSTICE A VNITŘNÍCH VĚCÍ A PRÁVNÍ	
APROXIMACE	185
1. Acquis communautaire	185
1.1. Pojem <i>acquis communautaire</i>	185
1.2. Komplexní <i>acquis</i> justice a vnitřních věcí	186
1.3. Výjimky v přijímání a aplikaci <i>acquis</i>	189
2. Sbližování práva a harmonizace v rámci Unie	190

KAPITOLA X.	
SCHENGEN	193
1. Vznik schengenského systému spolupráce	193
2. Etiologie právních aspektů Schengenu	196
3. Mechanismy Schengenu	200

4. Schengenská prováděcí úmluva	202
4.1. Základní charakteristika	202
4.2. Zrušení kontrol na vnitřních hranicích a vnější hranice	204
4.3. Vízová politika	207
4.4. Policejní spolupráce	211
4.5. Vzájemná spolupráce v trestních věcech	213
4.6. Schengenský informační systém	216
4.7. Ochrana osobních údajů	220
5. Protokol o začlenění schengenského <i>acquis</i> do rámce EU	221
5.1. Základní charakteristika	221
5.2. Výjimky pro Dánsko, Spojené království a Irsko	224
6. Začlenění nových států Unie do schengenské spolupráce	225
7. Závěrečné poznámky	228

KAPITOLA XI.

EUROPOL	231
1. Vznik Europolu	231
2. Právní základ, úkoly a cíle Europolu	233
2.1. Právní základ	233
2.2. Cíle Europolu	235
2.3. Úkoly Europolu	236
3. Organizace a fungování Europolu	237
3.1. Organizace Europolu	237
3.2. Počítačový a informační systém Europolu	239
3.3. Styční důstojníci	241
3.4. Národní jednotky Europolu	242
4. Další aktivity a funkce Europolu	243
4.1. Spolupráce Europolu s Interpolem, Eurojustem a dalšími subjekty	243
4.2. Nové funkce Europolu po 11. září 2001	245
Závěrem	246
<i>Schéma organizační struktury Europolu</i>	249

KAPITOLA XII.

FORMY A NÁSTROJE POLICEJNÍ A SOUDNÍ

SPOLUPRÁCE VE VĚCECH TRESTNÍCH	251
1. Společné vyšetřovací týmy	251
1.1. Úvodní poznámky	251
1.2. Etiologie vzniku společných týmů	252
1.3. Vzájemná pomoc ve věcech trestních v rámci Unie	255
1.4. Právní úprava společných vyšetřovacích týmů	258
1.5. Pojetí společných vyšetřovacích týmů	261
1.6. Závěrečné poznámky	263
2. Společné vyšetřovací týmy a participace dalších subjektů	265
2.1. Participace Eurojustu a OLAF	265
2.2. Participace Europolu	267
3. Eurojust a Evropská soudní síť	270
3.1. Eurojust a jeho právní základ	270
3.2. Organizačně funkční aspekty Eurojustu	273
3.3. Evropská soudní síť	275
4. Úmluva EU o vzájemné pomoci ve věcech trestních	278
5. Evropský zatýkáací rozkaz	282
6. OLAF a jeho úloha při ochraně finančních zájmů Společenství	289
6.1. Evropský úřad pro potírání podvodných jednání – OLAF	289
6.2. Služba pro koordinaci protikorupčních operačních aktivit (AFCOS)	293
6.3. Participace OLAF při vyšetřování trestné činnosti	295
<i>Schéma organizace OLAF</i>	297
7. Ochrana finanční zájmů Společenství	298
7.1. Základní právní úprava	298
7.2. Úmluva o ochraně finančních zájmů Společenství	300
7.3. Úloha Evropského účetního dvora	303
7.4. Podvody s eurem	304
7.5. Corpus Juris	305
7.6. Evropský veřejný žalobce	307
8. Vzdělávací aktivity	309
8.1. Oblast policejní a soudní spolupráce	309
8.2. Evropská policejní akademie (CEPOL)	312

ČÁST TŘETÍ

UNIJNÍ DIMENZE ZVLÁŠTNÍCH FOREM SPOLUPRÁCE 317

KAPITOLA XIII.

CELNÍ SPOLUPRÁCE V BEZPEČNOSTNÍ OBLASTI 319

1. Vývoj celní spolupráce a její charakteristika 319
2. Právní základy a charakter celní spolupráce v bezpečnostní oblasti 321
3. Úmluva o celní spolupráci 323
 - 3.1. Vznik úmluvy a její širší aspekty 323
 - 3.2. Mechanismus unijní spolupráce podle úmluvy 325
 - 3.3. Zvláštní formy přeshraniční spolupráce 328
 - 3.4. Pravomoci Evropského soudního dvora 331
4. Celní informační systém (CIS) 332
 - 4.1. Úmluva o používání informační technologie pro celní účely 332
 - 4.2. Delimitace komunitárních a unijních druhů dat v CIS ... 333
5. Příručka pro společné celní kontrolní akce 336
6. Spolupráce na úseku nedovoleného obchodu s drogami ... 338

KAPITOLA XIV.

MEZINÁRODNÍ TERORISMUS 341

1. Instrumenty mezinárodního práva 341
 - 1.1. Úvodní vstup 341
 - 1.2. Mezinárodněprávní aspekty boje proti terorismu 344
 - 1.3. Vůdčí principy mezinárodního práva prizmatem 11. září 2001 347
 - 1.4. Protiteroristické mezinárodněprávní instrumenty 348
 - 1.5. Mezinárodní trestní soud 351
2. Opatření a právní nástroje v rámci Evropské unie 353
 - 2.1. Opatření v rámci Evropy 353
 - 2.2. Evropské právo jako prostředek boje proti terorismu 356
 - 2.3. Definice teroristického činu 358
3. Dodatečná opatření po 11. březnu 2004 (Madrid) 360
4. Úloha a místo zpravodajských služeb 363

ČÁST ČTVRTÁ

CIVILNÍ OCHRANA A KRIZOVÝ MANAGEMENT 369

KAPITOLA XV.

CIVILNÍ OCHRANA V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE 371

1. Základní cíle civilní ochrany Společenství 371
2. Geneze opatření v oblasti civilní ochrany 372
3. Právní nástroje v oblasti civilní ochrany 377
 - 3.1. Akční program civilní ochrany 377
 - 3.2. Mechanismus zesílené spolupráce v oblasti civilní ochrany 379
 - 3.3. Pravidla pro implementaci mechanismu zesílené spolupráce 383
 - 3.4. Program k prevenci a následkům teroristických hrozeb . 384
 - 3.5. Směrnice Seveso II 388
4. Nástroje řízení v jiných sektorech 389
5. Průvodce civilní ochranou v Evropské unii 393
6. Integrované strategie Evroské unie 395
7. Vzdělávání v oblasti civilní ochrany 397
8. Opatření v oblasti civilní ochrany po 11. září 2001 398
9. NATO a civilní nouzové plánování 403
10. Některá zobecnění a poznámky k opatřením v rámci Unie 406
 - 10.1. Základní úkoly civilní ochrany v rámci Unie 406
 - 10.2. Atributy efektivního řízení civilní ochrany 407
11. Harmonizační opatření České republiky 408

KAPITOLA XVI.

CIVILNÍ ASPEKTY MANAGEMENTU KRIZOVÝCH SITUACÍ 413

1. Společná zahraniční a bezpečnostní politika (druhý pilíř) 413
 - 1.1. Charakteristika druhého pilíře 413
 - 1.2. Společná obranná politika 415
 - 1.3. Vysoký zástupce 416
 - 1.4. Nástroje a právní akty druhého pilíře 417
2. Civilní aspekty managementu krizových situací 420
 - 2.1. Základní východiska 420

2.1.1. Právní základ	420
2.1.2. Budování schopností Unie k managementu krizových situací	422
2.2. Struktury civilního krizového managementu	424
2.2.1. Stálé výbory	424
2.2.2. Koordinační mechanismus pro civilní krizový management	425
2.3. Funkční aspekty policejních misí	426
2.3.1. Zvyšování standardů mezinárodních policejních misí	426
2.3.2. Policejní akční plán a plánování	428
2.4. Prioritní oblasti civilního krizového managementu	429
2.4.1. Policie	429
2.4.2. Posílení právního státu (rule of law)	430
2.4.3. Civilní správa	432
2.4.4. Civilní ochrana	433
2.5. Závěrečné poznámky	435

EXKURZ

POZNÁMKY K NÁVRHU ÚSTAVY EVROPSKÉ UNIE	439
1. Úvodem	439
2. Obsah Ústavy EU	440
3. Základní charakteristika	441
4. Právní akty Unie	442
5. Některé nové instituty	443
6. Prostor svobody, bezpečnosti a práva	444
7. Doložka o solidaritě	445

PŘÍLOHA

INTERNETOVÁ STRÁNKA POLICEJNÍ AKADEMIE ČR	447
--	------------

POUŽITÁ LITERATURA	451
---------------------------------	------------

SUMMARY	461
----------------------	------------

VĚCNÝ REJSTŘÍK	467
-----------------------------	------------